

CIEKĄCY (121) *part praes act*

-ący (120), -ęcy (1); -ący : ęcy *Calep* (11 : 1).

e jasne.

sg m N ciekący (23). ◇ G ciekącego (1). ◇ D ciekącemu (1). ◇ A ciekący (1). ◇ L ciekącym (2). ◇ f N ciekącą (13). ◇ G ciekącej (17); -ěj (2), -(e)j (15). ◇ D ciekąc(e)j (1). ◇ A ciekącą (8). ◇ I ciekącą (1). ◇ L ciekącej (5); -ěj (1), -(e)j (4). ◇ n N ciekąc(e) (4). ◇ A ciekąc(e) (1). ◇ I ciekącym (1). ◇ pl N subst ciekące (3); -e (1), -(e) (2). ◇ G ciekących (6). ◇ D ciekącym (2). ◇ A subst ciekące (26); -é (9), -(e) (17). ◇ I f ciekąc(e)mi (1). ◇ L ciekących (4).

Sł stp s.v. ciec, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Płynący, sączący się; *fluidus, torrens Mącz, Calep, Cn; fluens Mącz, Calag; manalis, manans, profluus Mącz, Cn; profluens Calep, Cn; labilis BartBydg; stillatitius Mącz; scatens Calag; fluxus, profluus, vivus Cn* (116) : *Labilis*, cyekączi, płynący *BartBydg* 78b; á gdy łuchego prochu wfiąkanie w nos/ krew ciekącą załtanawia *FalZioł* IV 5c; *Mącz* 131c, 132b, 208b [2 r.]; *Calag* 197b, 383a; *Calep* 197b, 198a, 425b [2 r.], 551a, 855b, 970a, [1075]a.

ciekący z czego (5): *FalZioł* I 118d, III 39d; Ut resina stillatitia, Zywicá z drzew kápáyaca/ ciekąca. *Mącz* 415c, 59c; *SkorWinsz* A3v.

ciekący przez co (1): Pomogą tedy [...] fluxowi owému śmrodliwému/ przez pendent ciekącemu *Oczko* [40].

W charakterystycznych połączeniach: *ciekący(-a) fluks, krew* (3), *żywica*.

Wyrażenie: »woda ciekąca« [szyk 5 : 3] (8): *Murmur, Szum/ Dźwięk á łzmer/ ciekącej wody. Mącz* 238a, 59c, 131b, c; *SienLek* 56; *RejPos* 105; *Oczko* 7; *SkorWinsz* A3v.

Przen (1) :

Wyrażenie: »ziemia ciekąca mlekiem i miodem« (1): Y zftąpiłem wyzwolić go z ręki *Micráimfkiey/ y wywieść go z ziemie tey do ziemie dobrej á przelstroney/ do ziemie ciekącej mlekiem y miodem [ad terram fluentem lacte et melle]* *BudBib Ex* 3/8.

a. O większych zbiornikach wód naturalnych (52) :

α. O rzekach, strumieniach, źródłach lub wodzie z nich pochodzącej: *płynący* (51) : *FalZioł* IV 45b; á zopoki vczyni zrzodło kiedy chce ciekące. *RejPs* 169; *Manalis fons, Ciekące źrzodło. Mącz* 208b, 133c, 193a, 483a; *Oczko* 9; Tu przy ciekącym przezornym śtrumieniu/ Każ łtoł gotować *KochPieś* 43; Iuż mdłé bydło łzuka cieniá/ Y ciekącého śtrumieniá *KochSob* 62; *PudłFr* 73; *Profluens* [...] *Ciekącą rzeka. Calep* 855b.

ciekący z czego (2): *Rzeki tego miáftá łlawne/ Rodan z gor kámiennych ciekący/ Arár rzeki v miáftá zchodzące łie wespół BielKron* 281. *Cf ciekący z czego mimo co*.

ciekący z czego mimo co (1): *Mincius, Rzeká w Lombárdiey we włófzech z yeziora Gárden ciekąca mimo Mantuę. Mącz* 222b.

ciekący pod co (1): *Menus Germaniae fluvius, Rzeká w niemcech. Men przez Frankonią pod Franckfort ciekąca Mącz* 217a.

ciekący przez co (2): *Tyber, vel tybris Rzeká we włófzech przez miáfto Rzym ciekąca Mącz* 470d, 202d.

W charakterystycznych połączeniach: *ciekąca*(-y, -e) *rzeka* (13), *strumień* (2), *źródło* (4).

Wyrażenia: »bystrze ciekący« = *rapidus* (a. *torrentius*) *fluvius* *Mącz* (3): *Mącz* 346a, 459d; Abowiem małoćby pomogło choćbyś widział [...] rzeki byftrze ciekące *RejZwierc* 20v.

»woda ciekąca« – *rzeka*, *strumień*, *źródło* [szyk 13 : 9] (22): przetho gdy fie to famiczy przyda, natychmiał do ciekącej wody leci y omywa fie. *FalZioł* IV 20c; PStrąg ktori fie też rodzi w ciekących wodach: iako y Lofos, ale nie idzie do morza *FalZioł* IV 44d, IV 29d, 30d, 38c, V 64; *GlabGad* C5v, H8; *RejPs* 114v; A będzie iako drzewo kthore w fzcżepione ieft przy ciekących wodách [quod plantatum est secus decursus aquarum] *Leop Ps* 1/3; Y będą ftrumienie wody ciekącej [rivi deductus aquarum] na káždey gorze wyfokiey *BibRadz Is* 30/25, 41/18; *Mącz* 356c, 459d; *SienLek* 75, 189; Iako kwiát rożey czáfu wiofny/ á iako lilia nád wodámi ciekącemi [in transitu aquae Vulg]/ y iako látorosłká kádzidłowá lećie. *BudBib Eccli* 50/8; *Strum* N; *Oczko* 9v; *SarnStat* 682; *SiebRozmyśl* E4v; *PaxLiz* C2.

»woda ciekąca« = *woda rzeczna*, *źródłana* [szyk 7 : 1] (8): włoż to wfzytko w nowy garniecz á wley w to cżterzy kwarthy wody ciekącej *FalZioł* V 95, V 64v, 65 [2 r.], 98v; *SienLek* 163v; á thám on káplan miał wypuścić krew z iednego wroblá na naczyńie gliniáne/ á zmieszác iá z wodą ciekącą *RejPos* 47, 214v.

W przen (2) : Widział Philip iřz z ręku Páńfkich [...] wychodziło ták wiele chlebá y ryb ták wiele/ iřz przebrác fie nie mogło. dawáli/ á końcá rzece oney ciekącej nie było *SkarŻyw* 384; Gdyż ono [pismo św.] ieft źrózdem vřtáwicznie ciekącym/ á nigdy nie vřtáwáiącym *CzechEp* 134.

β. *O morzu: rozlewający się [między czym]* (1) : Mare Tyrrhenum et Thuscum, Włoskie morze miedzy Genná á Siciliá ciekące. *Mącz* 209d.

b. *Wydzielający z siebie ciecz; powodujący cieczenie; połączony z cieczeniem* (31) : Lippus, [...] Ktory cyejące oczy ma. *Murm* 66 [idem] 76; Skora pfiá około ręki obwiniona/ krofty ciekące vlecza *FalZioł* IV 6c, IV 12d, 22c; Oczy ciekące nie vkazuią natury *GlabGad* N7, B6v; Ale na ciekące řadzele/ warz w Winie albo w ocćie łóy cielęcy/ [...] á tym ie pomázuy. *SienLek* 128v, 66 [4 r.], 66v, 128 marg, 128v [3 r.], 130 (16); Lippus – Cziekęczich oczu. *Calep* 607a.

ciekący czym (1): Teda, Drzewo żywicią ciekące *Mącz* 441d.

Wyrażenia: »kolika ciekąca« (1): Bywa też taka vrina w kolicze ciekącej/ y kto gliřty dłuęo w żywocie ma. *FalZioł* V 2v.

»niemoc ciekąca« (1): Krew wielbłádowa na biegunkę y wfzelkim niemoczam ciekącym pomaga *FalZioł* IV 7c.

»řwierzb ciekący« (1): řwierzb ciekący leczy. *FalZioł* *5c.

Szereg: »ciekący i (albo) oparzysty« [szyk 2 : 1] (3): á pfiá żołcią Apolonius ciekące y oparzyřte oczy vzdrawiał. *FalZioł* IV 6c, IV 17b, 19d.

c. *Posuwający się po powierzchni wody* (1) : Palinurze, dobrze trzymasz, Ize mię błóęiego mnimasz, Aczkolwiekem jest ubogi, Strzegąc tej ciekącej kogi. *BierRozm* 22.

d. *O zegarze wodnym lub piaskowym* (3) :

Zestawienie: »zegar(ek) ciekący« = *clepsydra Modrz, Calep; horarium Calep (3)*: Przed ląty łtawiano v ładu zegárki ciekące/ wedle których zámierzano łtronam čás do mowienia *ModrzBaz 94v; Calep 206b, 488a*.

2. *Przepuszczający płyn; pertusus Mącz, Cn (2)* : Pertusum dolium, Dziurawy/ ciekący ład/ fálá. *Mącz 469a*.

Przen (1) : Inde futilis et hoc futile. Ciekący ktory nie może w łobie nie záchowác/ niełtały. *Mącz 141c*.

3. *Płynny; liquidus Cn (3)* : A gdy łzedł lud zá pogonią/ nádchodzili miód ciekący *BielKron 64v; Sextarius, mensura continens duodecim cyathos, Miárá ciekących rzeczy około półtory kwarty. Mącz 390c, 195b*.

Synonimy: **1.** *bieżący, idący, kapający, padający, płynący, sączący się; a. rozciągający się; 3. płynny.*
Cf CIEC

MM